

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Klimaatmaatregelen onderwijs: afstelling verwarmingsinstallaties, energiebesparende investeringen in infrastructuur leerplichtonderwijs en hogescholen en universiteiten, klimaattrajecten en STEM-oproep.

1. INHOUDELIJK

Het beleidsakkoord van 4 december 2015 over de intrabelgische Burden Sharing geeft aan welke inspanningen er in het Vlaamse Gewest dienen te gebeuren in het kader van de Europese klimaatdoelstellingen tegen 2020. Deze bindende Europese doelstellingen voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen (BKG) en de productie van hernieuwbare energie leggen ook bij de Vlaamse overheid als derde grootste energieverbruiker in België een grote verantwoordelijkheid. Inclusief zorg, onderwijs en lokale besturen gaat het om een energiekost tot 700 miljoen euro per jaar (elektriciteit, aardgas, vloeibare brandstoffen en warmte voor gebouwen, infrastructuur en mobiliteit). Dit energieverbruik is verantwoordelijk voor een uitstoot van 3.3 Mton CO₂. Door minder energie te verbruiken, daalt de CO₂-uitstoot en daarom kan energie-efficiëntie een belangrijk deel van de oplossing bieden. Een daling van het energieverbruik is dan ook een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij de hele Vlaamse overheid betrokken is.

De Vlaamse Regering zet met het Vlaams Klimaatplan in op de reductie van de uitstoot van broeikasgassen om de opwarming van de aarde te beperken. We willen hiermee onze bijdrage leveren aan deze mondiale uitdaging.

Het onderwijs in Vlaanderen en Brussel vormt voor deze klimaatuitdagingen een essentiële schakel en heeft de taak om jongeren kennis, waarden, vaardigheden en attitudes bij te brengen inzake de klimaatproblematiek. De leerlingen en studenten zijn de best mogelijke klimaatambassadeurs en zullen een belangrijke rol spelen om de energietransitie succesvol te laten slagen.

Het energieverbruik voor de verwarming van de onderwijsgebouwen heeft ook rechtstreeks een grote invloed op de uitstoot van broeikasgassen. Dat biedt ook mogelijkheden: door minder energie te verbruiken, daalt de CO₂-uitstoot en daarom kan energie-efficiëntie een belangrijk deel van de oplossing bieden.

Samen met het brede onderwijsveld willen we inzetten op de versnelde realisatie van schonere scholen, op de leerlingen en studenten als klimaatambassadeurs en op straffe energieke leerkrachten die dit mogelijk maken. Op basis van bilaterale gesprekken met de verschillende

actoren in de onderwijssector en tijdens de twee rondetafels 'Klimaat en Onderwijs' werden 11 concrete klimaatmaatregelen / klimaatacties voorgesteld en goedgekeurd voor verdere uitwerking:

1. Oproep energiebesparende investeringen hogescholen en universiteiten
2. Inregeling van ketels
3. REG-investeringen leerplichtonderwijs
4. Zonneplan voor schoolgebouwen
5. Energiemanagement bij scholen
6. Energieprestatiecontracten voor scholen
7. Kostenbesparing door samen-aankoop energie
8. Klimaattrajecten op schoolniveau en wedstrijd energieke school
9. Klimaatkennis en -vaardigheden
10. STEM-oproep Klimaat
11. Klimaatvraagstuk binnen Vlaamse hogeronderwijsinstellingen stimuleren

In deze nota wordt verder ingegaan op de concrete uitwerking van de klimaatmaatregelen 1 (oproep energiebesparende investeringen hogescholen en universiteiten), 2 (inregeling van ketels), 3 (REG-investeringen in leerplichtonderwijs), 8 (Klimaattrajecten op schoolniveau) en 10 (STEM-oproep Klimaat).

1.1. Energiebesparende investeringen in hogescholen en universiteiten

Het Vlaams Klimaatfonds voorziet voor de periode 2016-2019 20.000.000 euro voor energiebesparende maatregelen in het hoger onderwijs. In 2016 trok de Vlaamse overheid hiervan al 8.000.000 euro uit voor energiebesparende investeringen in de bestaande gebouwen van de Vlaamse hogescholen en universiteiten. Hogescholen en universiteiten konden een aanvraag indienen voor subsidiëring van energiebesparende ingrepen. Er werd gefocust op CO₂-reductie in bestaande gebouwen. Een jury heeft de projecten gerangschikt op basis van bespaarde CO₂-reductie per geïnvesteerde euro. Een project kon voor 50 % gesubsidieerd worden met een plafond van 500.000 euro per project. Er werd ook een maximumlimiet vooropgesteld van 2 miljoen euro per instelling. In totaal werden door de Vlaamse Regering 86 energieprojecten van 17 hogescholen en universiteiten weerhouden, goed voor 15.000 ton minder CO₂ per jaar. De projecten worden uitgevoerd tussen 2017 en 2019.

Op 30 januari 2017 heeft de jury de vorige oproep geëvalueerd. Globaal genomen was dat zeer positief: oproep was duidelijk en de ranking op basis van de CO₂-besparing op basis van een vooraf kenbaar gemaakte methodiek die samen met het Vlaams Energiebedrijf werd opgesteld, wordt als nuttig ervaren. Verbeterpunten voor een volgende oproep zijn:

- Relighting wordt geschrapt, want dat is elektriciteitsbesparing die onder ETS valt;
- Plafond per project van 500.000 wordt geschrapt want het is aan de instellingen om te kiezen;
- Plafond per instelling wordt beter verlaagd van 2.000.000 naar 1.500.000 euro zodat er een betere spreiding mogelijk is;
- CO₂-berekening doen op realistischer afschrijfperiodes in plaats van alles op 15 jaar te verrekenen (gebouwen 35 jaar, technieken 15 jaar) waardoor investeringen in gebouwen iets beter scoren;
- Gelet op de grote interesse bij de vorige oproep wordt het wenselijk geacht om geen verknipte oproep maar om het resterende budget te bundelen tot een oproep waarvoor meer tijd wordt gegeven aan de instellingen om een dossier in te dienen.

We zullen in 2017 een nieuwe klimaatoproep waarbij de hogescholen en universiteiten voldoende tijd krijgen om hun dossiers in te dienen. De aanpassingen die werden voorgesteld door de jury

worden gevolgd en worden opgenomen in het aanvraagformulier en de rekenformule in bijlage. De beoordeling van de projecten zal opnieuw gebeuren door de jury die wordt samengesteld zoals in 2016.

Het totale beschikbare klimaatbudget voor hogescholen en universiteiten is nog 12.165.594 euro. We voorzien in 2017 5.125.000 euro voor de klimaatoproep. Daarvan moet nog wel het bedrag afgetrokken worden van de inregeling van ketels in de gebouwen van het hoger onderwijs (zie verder).

1.2.. Inregeling van ketels (verwarmingsinstallaties)

Een correct ingeregelde verwarmingsinstallatie (zoals de betere afstelling van de klok, invoer van de juiste bezettingstijden, goede branderinstallatie, controle distributie, ...) zorgt al snel voor een besparing van het energieverbruik. Deze klimaatactie voorziet voor uitgevoerde werken bovenop het wettelijk verplichte periodieke nazicht en onderhoud van een verwarmingsinstallatie een éénmalige subsidie van maximaal 500 euro per verwarmingsinstallatie tot 100 kilowatt en 1.500 euro per verwarmingsinstallatie boven 100 kilowatt.

Alle erkende Nederlandstalige onderwijsinstellingen in Vlaanderen of Brussel (van kleuterschool tot universiteit) komen in aanmerking voor deze éénmalige subsidie.

Voorwaarden

- De uit te voeren werken gebeuren specifiek aan de hand van een checklist waarbij de aandacht gaat naar controle- en onderhoudstaken bovenop de wettelijke periodieke verplichtingen inzake controle en onderhoud.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd door:
 - Stookplaatsen ≤ 100 kW: door een erkend brandertehnicus
 - Stookplaatsen > 100 kW:
 - Verwarmingsaudit door een erkend technicus verwarmingsaudit
 - Werken volgens aangeleverde checklist door een erkend brandertehnicus
-
- Uitbetaling van éénmalige subsidie na ontvangst van een verantwoordingsdossier (mét factuur) met volgende gegevens:
 - Gegevens van de school
 - inrichtende macht
 - instellingsnummer
 - vestigingsplaats
 - Rekeningnummer
 - Verklaring op eer dat de checklist werd uitgevoerd
 - Verwarmingsaudit (ketels > 100 kW)
 - Lijst van de verschillende installaties (indien van toepassing ook het EAN-nummer) die ingeregeld zijn
 - Eventueel extra uitgevoerde werken voortvloeiend uit de verwarmingsaudit (alleen voor verwarmingsinstallaties > 100kW)

	Indiening verantwoordingsdossier vóór 1 juli 2017	Indiening verantwoordingsdossier tussen 1 juli en 31 oktober 2017
Installatie ≤ 100 kilowatt	500 euro (checklist controle)	400 euro (checklist controle)
Installatie > 100 kilowatt	1500 euro (waarvan 500 euro voor de checklist controle en max. 1000 euro voor werken in	1400 euro (waarvan 400 euro voor de checklist controle en max. 1000 euro voor werken in opvolging van de verwarmingsaudit)

	opvolging van de verwarmingsaudit)	
--	------------------------------------	--

De subsidie is forfaitair, éénmalig en dit ongeacht het onderwijsniveau. De controle en betere afstelling van de verwarmingsinstallatie gebeurt specifiek aan de hand van een concrete checklist waarbij de aandacht gaat naar controle- en onderhoudstaken bovenop de wettelijke periodieke verplichtingen zoals o.a.:

- Het correct instellen van de klok en van de juiste bezettingstijden van de gebouwen, rekening houdend met het lesprogramma, vakantiedagen e.a.
- De regeling van de branderinstallatie door het nakijken van het luchtdebiet, de luchtklep e.a.
- De controle van de distributie door het nazicht van kranen, regelborden, isolatie van de leidingen, stooklijnen, op punt stellen van de voelers e.a.
- Het nazicht van de radiatoren, thermostatische kranen, e.a.

Verantwoordingsdossiers die vóór 1 juli 2017 worden ingediend, daarvoor krijgen de schoolbesturen 100 euro extra subsidie.

Voor de verwarmingsketels die groter zijn dan 100 kilowatt is een extra subsidie van max. 1.000 euro voorzien om de uitvoering van werken die voortkomen uit de verplichte verwarmingsaudit te stimuleren. Deze subsidie kan echter nooit hoger zijn dan het factuurbedrag.

1.3. Energiebesparende investeringen in schoolgebouwen van het leerplichtonderwijs (incl. Deeltijds Kunstonderwijs)

Schoolgebouwen in het Gemeenschapsonderwijs (GO!)

1. Energetische renovatie van de stookplaats

Sommige verwarmingsketels hebben een aanzienlijke leeftijd die kan aanleiding geven tot een beperkte of grondige renovatie. Om de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten wordt bij de selectie rekening gehouden met de leeftijd van de ketel(s), het vermogen van de installatie, het huidige energieverbruik, het energiebesparingspotentieel (return on investment) en de ouderdom van het gebouw. Ook de aanwezigheid van asbesthoudende materialen is een voldoende reden om de grondige renovatie van de stookplaats versneld door te voeren.

Beperkte stookplaatsrenovatie: de basisinstallatie blijft behouden. Naast de basismaatregelen worden de volgende werken bijvoorbeeld uitgevoerd:

- Sturing vernieuwen/voorzien (incl. dubbel instelbare thermostatische kranen indien nodig);
- Hydraulische kringen aanpassen (inclusief pompen en regelafsluiters vervangen) na hydraulische studie. Deze studie geeft als eindresultaat de debieten en opvoerhoogte van de pompen en de dimensionering, afstelling en plaats regelafsluiters.
- Energiemonitoring en gebruiksvriendelijke interface

Verwachte budget 2017: 495.000 (15.000 euro per dossier)

Grondige stookplaatsrenovatie: hierbij wordt ook de warmteopwekker vervangen. Het vermogen van de nieuwe warmteopwekker wordt gebaseerd op de reële warmtebehoefte, waarbij andere geplande REG-maatregelen mee worden genomen. De nieuwe installatie wordt voorzien van een gebruiksvriendelijke interface en energiemonitoring. Een omschakeling van stookolie naar aardgas is hierbij mogelijk. Er worden geen grondige stookplaatsrenovaties gedaan waarbij na de renovatie nog gewerkt wordt met stookolie. De volledige verwijdering en vervanging van asbesthoudende installatie-onderdelen in de stookplaats is een bijkomende opportuniteit die gelijktijdig gerealiseerd kan worden.

Verwachte budget 2017: 880.000 euro (55.000 euro per dossier)

2. Energetische renovatie - gebouwschil

Bij gebouwen met een hoog energieverbruik (absoluut of per m²), selecteren we een aantal projecten waar ingezet wordt op de isolatie van daken, muren en vloeren en op het vervangen van vensters (2.500 m²). De selectie zal gebeuren op basis van huidig energieverbruik met voorrang aan de grootste verbruikers. Een geografische spreiding zal automatisch gebeuren op basis van de spreiding van de scholengroepen: vanuit de scholengroepen kan steeds 1 voorstel naar voor worden geschoven: 1 voorstel voor dak- en vloerisolatie en 1 voorstel voor muurisolatie / buitenschrijnwerk. Deze worden afzonderlijk uitgevoerd of gegroepeerd (vervangen van vensters steeds in combinatie met muurisolatie). Na renovatie voldoen de daken, muren, vloeren en vensters minstens aan de U-waarden overeenkomstig de EPB-eisen van 2017/2018.

Verwachte budget 2017: 1.375.000 euro

3. Verhogen middelen geplande renovatieprojecten voor energiebesparende maatregelen

Op de planning van de grote bouwprojecten zijn de komende jaren een aantal renovatieprojecten voorzien (2107: Zelzate en 2018: Geraardsbergen). Deze maatregel voorziet middelen om de energieprestatie van het te renoveren gebouw te verbeteren (dak-, muur- en vloerisolatie en vervangen van vensters).

Verwachte budget 2017: 700.000 euro

Verder zullen er ook nog middelen nodig zijn voor de inregeling van ketels in de schoolgebouwen van het GO! Dat kan niet op voorhand bepaald worden, maar het GO! doet een raming van 550.000 euro (500 dossiers voor ketels kleiner dan 100 kW en 200 dossiers groter dan 100 kW).

Schoolgebouwen in het vrij gesubsidieerd onderwijs (VGO)

Gelet op de grote voorraad van wachtende subsidie-aanvragen voor investeringen inzake schoolinfrastructuur die tegelijk specifiek bijdragen tot een aanzienlijke CO₂-reductie kiest AGION ervoor om niet te werken met een nieuwe formele oproep voor nieuwe subsidie-aanvragen in het vrij gesubsidieerd onderwijs. De selectie van de subsidie-aanvragen zal verlopen via de bestaande procedureregels. De dossiers zullen in het bijzonder gescreend worden op hun impact inzake CO₂-reductie. Deze screening en de selectie van de projecten zal worden goedgekeurd door de raad van bestuur van AGION.

Dankzij deze aanpak zullen de energiebesparende investeringen in de schoolgebouwen van het vrij gesubsidieerd onderwijs sneller worden gerealiseerd en zal de CO₂-uitstoot sneller worden verminderd.

De voorgestelde energiebesparende investeringen dienen een aanwijsbare CO₂-reductie te behalen. Voor nieuwbouw zijn er reeds normen voor BEN. Het zijn vooral oudere, bestaande schoolgebouwen waarvoor de voorziene energie-ingrepen het meeste effect kunnen hebben.

Om energiebesparende investeringen in bestaande gebouwen te stimuleren zal voor het vrij gesubsidieerd onderwijs een subsidie van respectievelijk 70 % (kleuter-, lager of basisonderwijs) of 60 % (overige onderwijsniveaus) van het geïnvesteerde bedrag aangevraagd kunnen worden. Dit is conform de geldende reguliere subsidiepercentages. Het gaat daarbij om kwalitatieve ingrepen met een verzekerde energiewinst. De subsidiabele kostprijs (exclusief BTW) is beperkt tot 125 000 euro per onderwijsinstelling (conform de geldende 'verkorte procedure' als uitzonderingsprocedure in de reguliere subsidieregeling bij AGION).

Verwachte budget 2017: 11.300.000 euro, inclusief de middelen voor de inregeling van ketels in

schoolgebouwen van het VGO.

Schoolgebouwen in het officieel gesubsidieerd onderwijs (OGO)

1. Antwerpen en Gent

Antwerpen en Gent hebben trekkingsrechten binnen de reguliere middelen en dit zal ook doorgetrokken worden voor de voorziene klimaatmiddelen. Deze middelen zullen benut worden voor CO₂-reducerende maatregelen die concreet worden gekwantificeerd op basis van de rekentool die ook gebruikt wordt voor het hoger onderwijs.

2. Deeltijds Kunstonderwijs (DKO)

Daarnaast stelt het officieel gesubsidieerd onderwijs (OGO) voor om de focus te leggen op energiebesparende investeringen in het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Het gaat opnieuw om energiebesparende maatregelen waarbij er een aantoonbare concrete CO₂-reductie wordt gerealiseerd. Voorstel is dat de uiteindelijke subsidie 50% van de totale investeringskost bedraagt. Het DKO valt normaal buiten de reguliere financiering van scholenbouw omdat de focus ligt op het leerplichtonderwijs. Dankzij de klimaatmiddelen wordt nu iets extra gedaan voor het DKO.

Het OVSG stelt voor om via een oproep de subsidieaanvragen te ontvangen en te rangschikken op basis van de CO₂-reductie per gevraagde euro steun met een maximum van 250.000 euro per klimaatdossier. Mogelijk zullen er meer dossiers ingediend worden dan er effectief budget voorhanden is voor OGO. De dossiers met de hoogste CO₂-reductie komen als eerste in aanmerking. Voor de berekening van de CO₂-reductie zal de rekentool die ook gebruikt wordt voor het hoger onderwijs gebruikt worden.

De in aanmerking komende investeringen van het OGO zijn Voor de alle investeringen wordt maximaal gefocust op energiebesparing en CO₂-reductie in bestaande gebouwen. Daartoe komen volgende energiebesparende investeringen in aanmerking voor subsidiëring:

- Vloer-, dak- en zoldervloerisolatie
- Vervangen van glas door hoogrendementsglas of ramen door hoogrendementsramen
- Zonneboiler
- Warmtepomp
- Vervangen verwarmingsketel door hoogrendementsverwarmingketel

Verwachte budget voor het officieel gesubsidieerd onderwijs 2017: 2.700.000 euro, inclusief de middelen voor de inregeling van ketels bij schoolgebouwen van het OGO.

1.4. Klimaattrajecten op schoolniveau

We stellen vast dat er in de scholen soms een tekort aan kennis en vaardigheden, tijd en middelen is om op een gestructureerde wijze zowel qua inhoud als qua gebouwbeheer, in te zetten op klimaat en energiebesparing. We wensen daarom scholen te helpen op een planmatige manier en binnen de bestaande budgetten hun energieverbruik aan te pakken. Ontzorging en vermijden van lock-in effecten staan daarbij centraal. Daaraan wordt ook een educatief/sensibiliserend luik gekoppeld waarbij ook de leerlingen, leerkrachten, de ouders en de buurt worden betrokken.

Daarom zal er een projectoproep gelanceerd worden met als voornaamste doelstellingen de mogelijkheden van energie-efficiëntie in scholen scherper in beeld te brengen en pilootprojecten te initiëren die gericht zijn op een volledige energierenovatie in scholen. De quick wins worden gebruikt voor de financiering van minder rendabele investeringen. Een vijftal regionaal verspreide

projecten zullen opgevolgd worden en deze kunnen uitmonden in beleidsvoorstellen voor een uitrol van een aanpak naar alle Vlaamse scholen. Een voorbeeld van zo een aanpak is het CAVES-project in Vlaamse Brabant van Pajopower cvba.

Concreet vraagt de oproep de projectindieners voorstellen in te dienen die toelaten om de interactie tussen de dienstverlener en de school van start tot einde gedetailleerd te beschrijven met nadruk op knelpunten en opportuniteiten. Men zal inzetten op een educatief/sensibiliserend luik, waartoe ook best een educatieve partner wordt betrokken, en op vormen van financiële participatie van de ouders of buurtbewoners. Het project wordt bij voorkeur uitgevoerd door een consortium van verschillende soorten actoren: bijvoorbeeld een gespecialiseerd studie bureau met monitoringtools, inrichtende machten, coöperatieve organisaties, educatieve partners, ... en omvat concrete realisaties inzake:

- 1) energie-efficiëntie met oog op de lange termijn (realisaties van zichzelf heel vlug terugverdienende effecten worden benut voor realisaties met een langere terugverdientijd)
- 2) sensibiliserende en educatieve aspecten voor leerlingen, leerkrachten en ouders
- 3) maximale participatie van alle betrokkenen, ook voor wat betreft de financiële participatie
- 4) opvolging en terugkoppeling van werkelijke energiebesparing

Er wordt in deze oproep tevens verwacht dat de projectindieners een methodiek voorstellen om de implementatie van deze klimaattrajecten concreet gestalte te geven. De investeringen dragen immers zowel een technologisch als een financieel risico, en er zal in de loop van de projecten nagegaan moeten worden hoe deze risico's worden gespreid over de projectindieners, de deelnemende scholen en eventueel de financierende organisatie (bv. coöperatieve).

Uit de bovenstaande omschrijving van wat de projectvoorstellen dienen in te houden, mag blijken dat bepaalde voorstellen niet in aanmerking komen voor steun in het kader van deze oproep.

- Educatieve of sensibiliseringsprojecten, die niet leiden tot concrete energiebesparingen
- Zuiver studiewerk dat niet de geselecteerde en uit te voeren realisaties betreft.
- Projecten die enkel technologische ontwikkeling als doel hebben (bijvoorbeeld nieuwe manieren van energiemonitoring).
- Projecten die enkel gericht zijn op snel terugverdienende investeringen
- Projecten waarbij het gevraagde projectbudget wordt ingezet om de energiebesparende maatregelen zelf (gedeeltelijk) te financieren.

De projecten hebben een looptijd van minimaal 24 en maximaal 30 maanden. De steun voor een project bedraagt maximaal 100.000 euro. In totaal wordt 500.000 euro voorzien voor 5 projecten. Actoren mogen deel uit maken van meerdere projecten. Per project moeten minstens 10 individuele scholen worden betrokken.

De uitbetaling van de subsidie gebeurt in drie schijven :

- Een eerste schijf van 40% van de subsidie wordt uitbetaald bij de start van het project.
- De betaling van de tweede schijf van 40% van zodra de eerste schijf voor de helft is uitgeput.
- Een derde schijf van 20% van de subsidie wordt uitbetaald na goedkeuring van het eindrapport en na controle van de financiële rapportering door het Departement Onderwijs en Vorming.

Elke ingediende projectaanvraag zal worden beoordeeld door een ambtelijke beoordelingscommissie die later optreedt als opvolgingscommissie. Deze commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Vlaams Energieagentschap (VEA), het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) en het Departement Onderwijs en Vorming. AGION en het Departement zullen de commissie voorzitten. Een vertegenwoordiger namens de Vlaamse minister van Onderwijs kan als waarnemer deze beoordelingscommissie bijwonen.

Na principiële goedkeuring wordt het consortium uitgenodigd om te onderhandelen en tot een definitief akkoord te komen over projectscope, -plan en -begroting.

1.5. projectoproep STEM-klimaat voor het basis-, secundair en volwassenonderwijs

De bedoeling van deze oproep is om onderwijsinstellingen de kans te geven een innovatief project uit te werken waarbij de thema's STEM en Klimaat aan elkaar gekoppeld worden. Diverse thematisch en methodologische invullingen zijn mogelijk. Het is een meerwaarde als het project een aantoonbare CO₂-reductie met zich meebrengt, indien dat past binnen het concept en de aanpak van het project. Diverse invullingen zijn mogelijk: van energiezuinigheid over wetenschappelijke benaderingen van het klimaatvraagstuk, tot mobiliteit, hernieuwbare energie, klimaatvriendelijke productie of consumptie, of werken met klimaatvriendelijke stoffen. De aanvrager kan zelf een aanpak kiezen (door middel van technische, culturele of plastische uitwerking, het voeren van een onderzoek ...). Zoals elk goed STEM-project, is het project interdisciplinair en vertrekt het van een realistisch probleem dat gekoppeld wordt aan een maatschappelijk thema, namelijk het klimaat.

Een participatieve aanpak waarbij de aanvrager over de muren van de school kijkt, bijvoorbeeld naar een andere school in de buurt, een andere onderwijsvorm, een bedrijf of ngo, is erg belangrijk. Het realiseren van een zo mogelijk aantoonbare directe of indirecte CO₂-reductie – indien dit past binnen het concept en de aanpak van het project – levert een meerwaarde in een dergelijk klimaatinitiatief. Naast het voorkomen van verdere klimaatopwarming zullen we in de toekomst moeten inspelen op bepaalde gevolgen van de klimaatopwarming (adaptatie). Dit laatste zal vrijwel zeker nodig zijn in regio's waarvan we nu al weten dat ze in de toekomst door de klimaatopwarming langere of strengere periodes van droogte of stormen zullen kennen. Daarom mag ook gezocht worden op welke manier er een op STEM gebaseerde oplossing kan geboden worden op te verwachten gevolgen van de klimaatopwarming.

Het aanvraagformulier voor deze STEM-oproep vindt u in bijlage. De aanvragen kunnen ingediend worden tot 1 juni 2017. Vervolgens zal een jury de ingediende dossiers beoordelen en de selectie van goed te keuren dossiers voorleggen aan de Vlaamse minister van Onderwijs.

De eventueel toegekende subsidie bedraagt maximaal 5000 euro. Aangezien het een educatief project is (en geen bouwproject), mag het bedrag voor de investeringskosten (bouwmaterialen, software ...) niet meer bedragen dan 75% van het totale gevraagde budget. In totaal wordt er voor deze oproep een bedrag van 375.000 euro gereserveerd.

Het Begrotingsakkoord werd ontvangen op 28 maart 2017.

1.6. Andere projecten

De overige projecten die vanuit het onderwijsveld werden naar voren geschoven worden intussen verder voorbereid, zoals bijvoorbeeld het PV-plan waarbij leningen worden verstrekt voor de plaatsing van PV-installaties. Sommige acties zullen de komende weken nog worden afgerond, andere vragen nog iets meer voorbereidingstijd.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het Vlaams Klimaatfonds voorziet voor de periode 2016-2019 in 54.000.000 euro voor het beleidsdomein onderwijs, waarvan 34.000.000 euro voor het leerplichtonderwijs en 20.000.000 euro voor Vlaamse hogescholen en universiteiten.

Naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2017 werden de nodige bepalingen ingeschreven in het programmadecreet om de bestemde middelen vanuit het Vlaams Klimaatfonds over te dragen aan AGION, het GO! en andere begrotingsfondsen van de Vlaamse overheid, zoals bij het Departement Onderwijs en Vorming en AHOVOKS. De Vlaamse Regering werd tevens gemachtigd om hiertoe de passende begrotingsartikelen te creëren (via artikel 9 van het programmadecreet).

Voor 2017 wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds overgedragen:

- 14.000.000 euro vanuit artikelnummer LBO-1LCH4BB-IS naar ontvangstenartikel 61.12 in de AGION-begroting voor de inregeling van de ketels en REG-investeringen gebouwen
- 4.000.000 euro vanuit artikelnummer LBO-1LCH4BC-IS Interne stromen, GO! naar ontvangstenartikel 61.11 in de GO!-begroting voor de inregeling van de ketels, stookplaatsrenovatie en REG-investeringen gebouwen
- 875.000 euro naar artikelnummer FBO-9FHETAM-OI bij het Fonds Departement Onderwijs voor de Stemoproep en oproep klimaattract. Hiervoor wordt op het Klimaatfonds een nieuw begrotingsartikel LBO-1LCH4BI-IS "Interne Stromen – Fonds Departement Onderwijs" gecreëerd.
- 5.125.000 euro naar het artikelnummer FD0-9FEETAA-OI bij het Fonds Hoger Onderwijs (inregeling ketels en nieuwe projectoproep REG-investeringen). Hiervoor wordt op het Klimaatfonds een nieuw begrotingsartikel LBO-1LCH4BJ-IS "Interne Stromen – Fonds Hoger Onderwijs" gecreëerd.

Het negatieve advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 14 maart 2017.

Het advies is negatief omwille van de budgettaire onduidelijkheid.

Op de TB Onderwijs werden volgende kredieten overeengekomen:

(k euro)	Beleidskredieten		Betaalkredieten	
AGION	ontvangsten	14.000	uitgaven	3.000
GO!	ontvangsten	4.000	uitgaven	1.000
DOV	FB0-9FHETAM-OI (fonds)	1.000	FB0-1FHE4AM-WT	500
			FB0-1FHE2AM-WT	1.500
AHOVOKS	FD0-9FEETAA-OI (fonds)	5.000	FD0-1FE4AA-IS	2.500
Totaal 2017		24.000		8.500

In deze nota aan de VR werd er een interne verschuiving van 125.000 euro van het tussen het fonds departement naar het fonds Hoger Onderwijs om nog meer in te zetten op reële klimaatinvesteringen.

(k euro)	Beleidskredieten	
AGION	ontvangsten	14.000
GO!	ontvangsten	4.000
DOV	FB0-9FHETAM-OI	875
AHOVOKS	FD0-9FEETAA-OI	5.125
Totaal 2017		24.000

De Inspectie van Financiën vraagt in haar advies verder naar een inschatting van de betaalkalender die verbonden is aan de VAK-kredieten 2017. Hieronder maken we projectie t.e.m.

2019. Wat betreft 2017 stemt deze projectie volledig overeen met wat is afgesproken op TB, wederom met een kleine verschuiving. Hierbij kan worden opgemerkt dat het bij TB toegestane VEK 2017 van 8.500.000 miljoen euro zich ruim onder het VEK van de initiële afspraak VR situeert (20 miljoen euro). Het is zo dat in deze tabel ook het VEK-krediet is voorzien om de nog resterende 50% te betalen van de oproep 2016 voor de instellingen Hoger Onderwijs, de welke in 2016 voor 7.835.000 euro is vastgelegd op het artikel FB0-1FHE2AM-WT en ten belope van 3.918.000 euro is vereffend via een 1^e subsidieschijf. In onderstaande tabel werd voor de 2^e oproep Hoger Onderwijs hetzelfde betaalritme aangehouden zoals op TB aanvaard voor de oproep van 2016. Voor AGION en GO! rekenen we op vereffening van ca. 25% in het opstartjaar, 50% in 2018 en het restant in 2019. Voor de uitgaven op het fonds departement ramen we een verdeling van 50/50 over 2017 en 2018. Bij BO2018 kan de VEK-raming verder verfijnd worden.

(k euro)	Beleidskredieten			VEK 2017	VEK 2018	VEK 2019
AGION	ontvangsten	14.000	uitgaven	3.000	7.000	4.000
GO!	ontvangsten	4.000	uitgaven	1.000	2.000	1.000
DOV	FB0-9FHETAM-OI	875	FB0-1FHE4AM-WT	437	438	0
			FB0-1FHE2AM-WT	1.500	2.418	0
AHOVOKS	FD0-9FEETAA-OI	5.125	FD0-1FE4AA-IS	2.563	981	1.581
Totaal 2017		24.000		8.500	12.837	6.581

IF ondersteunt de methodiek die wordt toegepast voor de berekening van de CO₂-reductie. Voor wat betreft de jurering van de projecten bij GO! en AGION door de ambtelijke commissie, wordt gekozen om deze te laten gebeuren door de raad van bestuur van deze instellingen. De ambtelijke commissie blijft wel de projecten van het hoger onderwijs opvolgen om op die manier de berekeningsmethodiek en het toepassingsgebied te blijven verbeteren. Deze methodiek die initieel voor het hoger onderwijs werd ontwikkeld zal wel gebruikt worden door GO! en Agion om de reducties te berekenen. Ook andere entiteiten hebben hiervoor reeds interesse betoond.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 28 maart 2017.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Er is geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Er is geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

De voorliggende nota valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringsimpactanalyse (RIA).

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te verlenen aan de verschillende beschreven klimaatacties vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in uitvoering van de maatregelen die voortvloeien uit de Vlaamse Klimaat- en Energietop;
- 2° De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs te gelasten met de verdere uitvoering van deze nota.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Joke SCHAUWVLIEGE